

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ
ОБЛАСТИ АНГЛИСТИКА, МЕТОДИКА НА ЈАЗИК И МЕТОДИКА НА
ЛИТЕРАТУРА НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 1902-164/6 од 19.11.2020 година донесена на 218. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет, одржана на 19.11.2020 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на *еден наставник во сите звања* за наставно-научните области *англистика, методика на јазик и методика на литература* на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Комисијата работеше во следниов состав:

- **проф. д-р Анжела Николовска** – претседател, редовен професор на Филолошки факултет „Блаже Конески“ при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;
- **проф. д-р Екатерина Бабамова** – член, редовен професор на Филолошки факултет „Блаже Конески“ при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (во пензија);
- **проф. д-р Виолета Димова** – член, редовен професор на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 16.10.2020 година и во предвидениот рок се пријави само еден кандидат - **д-р Нина Даскаловска**, вонреден професор на Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, вонреден професор д-р Нина Даскаловска, чест ни е на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатката **вон. проф. д-р Нина Даскаловска** е родена на 9 мај 1965 година во Струмица, каде што завршува основно и средно образование. Во студиската 1983/1984 година се запишува на Филолошки факултет „Блаже Конески“ во Скопје на Катедрата за англиски јазик и книжевност, наставна и преведувачка насока, а дипломира во 1987 година со што се стекнува со стручен назив **професор по англиски јазик и книжевност – наставна и преведувачка насока**.

Во 2005 година Даскаловска се запишува на постдипломски студии по применета лингвистика и настава по англиски јазик на Универзитетот Нотингем во Велика Британија, а во 2007 ја одбранува магистерската теза под наслов „*Литературата во наставата по странски јазици: Јазичен пристап кон обработка на романот ‘Кон светилникот’*“, со што се здобива со научен степен **магистер по применета лингвистика и настава по англиски јазик**.

Во 2008 година ја пријавува темата за изработка на докторска дисертација со наслов „*Усвојување на вокабуларот на англискиот како странски јазик во Р. Македонија преку екстензивно читање*“ на Филолошкиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, која успешно ја одбранува на 22 февруари 2011 година и се здобива со научен степен **доктор по филолошки науки**.

Во ноември 2008 година Даскаловска се вработува на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип со звање **помлад асистент за наставно-научната област англистика** (Договор за вработување бр. 0307-193/66 од 1.11.2008 година). Во мај 2011 г. е избрана во звање **доцент за наставно-научните области методика**

на англиски јазик и методика на литературата по англиски јазик на Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип (Универзитетски билтен бр. 58 од 15 април 2011 година; Одлука бр. 2402-54/6 од 4.5.2011 година на ННС на Филолошки факултет во Штип). Во јануари 2016 година кандидатката Даскаловска е избрана во звањето **вонреден професор за наставно-научните области методика на англиски јазик и методика на литературата по англиски јазик** на Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип (Универзитетски билтен бр. 161 од декември 2015 година; Одлука бр. 1902-41/5 од 18.1.2016 година на ННС на Филолошкиот факултет во Штип). Денес Даскаловска работи како вонреден професор на Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет во Штип и одржува настава по предметите Методика на наставата по англиски јазик 1, Методика на наставата по англиски јазик 2, Методика на наставата по англиски јазик 3 и Методика на наставата по англиски јазик 4.

Кандидатката вонреден проф. д-р Нина Даскаловска по завршувањето на додипломските студии една година работи како преведувач во Македонската радиотелевизија (МРТ) - Скопје, наредната година работи како наставник по англиски јазик во ОУ „Кирил и Методиј“ во Тетово, а од 1989 година до октомври 2008 година е вработена како наставник по англиски јазик во СОУ „Јане Сандански“ во Струмица.

1. Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање редовен професор

1.1 Научен степен доктор на науки од соодветната област: На 22 февруари 2011 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје кандидатката Нина Даскаловска **ја одбранува докторската дисертација со наслов „Усвојување на вокабуларот на англискиот како странски јазик во Р. Македонија преку екстензивно читање“ од областа методика на наставата по англиски јазик и книжевност** и се стекнува со звање доктор на филолошки науки.

1.2 Вонреден професор од научната област во која се избира: На 18 јануари 2016 година д-р Нина Даскаловска е избрана во наставно-научното звање **вонреден професор за наставно-научните области методика на англиски јазик и методика на литературата по англиски јазик** со 356,5 поени (Универзитетски билтен бр. 161 од декември 2015 година) со Одлука бр. 1902-41/5 од 18.1.2016 на ННС на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

1.3 Објавени најмалку шест рецензирани научни труда во референтна научна публикација во последните пет години пред објавување на огласот за избор:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1	Daskalovska Nina	Acquisition of three word knowledge aspects through reading	The Journal of Educational Research, 2016 2019 Impact Factor 1.400	100
2	Daskalovska Nina	Patterns of word frequency used by Albanian and Turkish learners of English	Hikmet, Journal of Scientific Research, 2016	18

3	Daskalovska Nina, Ivanovska Biljana, Kusevska Marija, Ulanska Tatjana	The Use of Request Strategies by EFL Learners	Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2016	9
4	Daskalovska Nina, Ivanovska Biljana, Kusevska Marija	Реализација на говорниот чин замолување кај изучувачи на англискиот јазик на различно ниво на јазична компетенција	Knowledge in Practice, 2017	5
5	Daskalovska Nina	Can Language Learners Develop Their Pragmatic Competence with Self-study Modules?	Ubiquitous Learning: An International Journal, 2018	11
6	Daskalovska Nina, Ulanska Tatjana, Hadzi-Nikolova Adrijana	The Effects of Explicit Supplemental Instruction on Students' Language Competence	Knowledge – International Journal, 2019	5
7	Daskalovska Nina, Hadzi-Nikolova Adrijana	Teacher Roles in Foreign Language Instruction	Knowledge - International Journal, 2020	5
8	Даскаловска Нина	Приоди и активности за интегрирање на вокабуларот во наставата	Палимпсест, 2020	5

1.4 Објавен рецензиран универзитетски учебник или монографија од научната област за која се избира:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Издавач	Година на издавање
1.	Daskalovska Nina	English Language Teaching Methods and Approaches	Goce Delcev University, Stip	2019
2.	Даскаловска Нина, Кузмановска Драгана, Димова Виолета	Дополнителната настава - подготовка за поуспешно студирање.	Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	2019

2. Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Кандидатката вонреден проф. д-р Нина Даскаловска има богато искуство и во наставно-образовната и во научноистражувачката дејност. Работното искуство во наставно-образовната дејност го започнува во 1989 во гимназијата „Јане Сандански“ во Струмица каде што работи како наставник по англиски јазик сè до 2008 година, кога преминува во високото образование. На Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип работи веќе 12 години и подготвува идни наставници по англиски јазик. Кандидатката има и плодна научноистражувачка дејност која вклучува голем број научни трудови, меѓу кои и трудови објавени во списанија со фактор на влијание, скрипти и практикуми, монографии, универзитетски учебник, како и голем број рецензии на трудови и книги.

2.1 Наставно-образовна дејност: Кандидатката д-р Нина Даскаловска од 2008 година е во редовен работен однос на Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. На 1 ноември 2008 година е избрана за помлад асистент за наставно-научната област англистика. На 4 мај 2011 г. е избрана во наставно-научното звање доцент за наставно-научните области методика на англиски јазик и методика на литературата (Универзитетски билтен бр. 58 од 15.4.2011 година) со Одлука бр. 2402-54/6 од 4.5.2011 година на ННС на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. На 18 јануари 2016 година е избрана во наставно-научното звање вонреден професор за наставно-научните области методика на англиски јазик и методика на литературата по англиски јазик на Катедрата за англиски јазик и книжевност (Универзитетски билтен бр. 161 од декември 2015 година) со Одлука бр. 1902-41/5 од 18.1.2016 година на ННС на Филолошкиот факултет во Штип.

Во периодот од студиската 2015/2016 до студиската 2019/2020 година кандидатката успешно ги извршува своите наставни активности како вонреден професор по следните предмети на **прв циклус студии** на Филолошки факултет во Штип:

- Теорија на методиката на наставата по англиски јазик и книжевност 1 (2+2+1) – задолжителен предмет (студиска 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019);
- Теорија на методиката на наставата по англиски јазик и книжевност 2 (2+2+1) – задолжителен предмет (студиска 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019);
- Методика на наставата по англиски јазик 1 (2+2+1) – задолжителен предмет (студиска 2019/2020);
- Методика на наставата по англиски јазик 2 (2+2+1) – задолжителен предмет (студиска 2019/2020)
- Методика на наставата по англиски јазик и книжевност 1 (пракса) (2+2+2) - задолжителен предмет (студиска 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020);
- Методика на наставата по англиски јазик и книжевност 2 (пракса) (2+2+2) - задолжителен предмет (студиска 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020);
- Методика на наставата по англиски јазик – модул Рано учење на англиски јазик на Факултет за образовни науки (1+1+1) – изборен предмет (студиска 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020).

Кандидатката, исто така, активно учествува во реализација на наставата на **втор циклус студии** на Филолошки факултет каде што реализира предавања по следниве предмети:

- Теорија и практика во наставата по англиски јазик и книжевност - задолжителен предмет;
- Усвојување на англискиот како странски јазик - задолжителен предмет;
- Технологијата во наставата по англиски јазик – изборен предмет;
- Литературата во наставата по англиски – изборен предмет;
- Деловен англиски јазик – изборен предмет;
- Методологија и организација на научноистражувачка работа - задолжителен предмет;
- Вокабуларот во наставата по англиски јазик – изборен предмет;
- Оценување во наставата по англиски јазик – изборен предмет;
- Применета лингвистика и настава по англиски јазик - задолжителен предмет.

За предметот Деловен англиски јазик кандидатката Даскаловска е ангажирана на сите факултети при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Кандидатката д-р Нина Даскаловска е ангажирана и во наставата за **трет циклус студии** за предметот Напреден англиски јазик на сите факултети при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

За потребите на наставно-образовниот процес на Филолошкиот факултет во Штип, д-р Нина Даскаловска има објавено на веб-страницата на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип две рецензирани скрипти и еден рецензиран практикум, а во 2019 г. објави и универзитетски учебник со наслов „English Language Teaching Methods and Approaches“. Треба да се истакне дека кандидатката, вонреден проф. д-р Нина Даскаловска, била ментор за изработка на дипломски трудови на над педесетина кандидати на прв циклус, како и ментор за изработка на магистерски трудови на над десет кандидати на втор циклус на студии на Катедрата за англиски јазик и книжевност. Исто така, била член на бројни комисији за одбрана на дипломски и магистерски трудови на Филолошки факултет во Штип. Освен тоа, кандидатката била член на Комисија за одбрана на докторска дисертација на Националниот институт за технологија Тиручирапали (National Institute of Technology Tiruchirappalli) во Индија во 2016 година, на Филолошкиот Факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје во 2017 година и на Карловиот универзитет во Прага во 2019 година.

2.2 Научноистражувачка дејност (оценка на научните, стручните и други остварувања на кандидатот што се релевантни за утврдување на условите за избор во звање редовен професор): Кандидатката д-р Нина Даскаловска е автор и коавтор на голем број трудови објавени во домашни и меѓународни списанија и зборници од областа на методиката на наставата по англиски јазик, со што Даскаловска дава значаен придонес во истражувањата и дискусиите во таа област. Треба да се напомене дека кандидатката д-р Нина Даскаловска има објавено и два труда во списанија со импакт на влијание (Computer Assisted Language Learning, IF=2.642; The Journal of Educational Research, IF=1.400). Исто така, треба да се истакне дека нејзините трудови се цитирани во голем број списанија со фактор на влијание, како што се *Computer Assisted Language Learning, Consciousness and Cognition, System, Foreign Language Annals, International Journal of Corpus Linguistics, International Journal of Lexicography, The Journal of Education Research, Language Learning* и многу други. Кандидатката исто така има учествувано на голем број меѓународни конференции во земјава и во странство. Како признание за нејзиниот придонес во областа на изучувањето на странските јазици, кандидатката д-р Нина Даскаловска беше поканета да учествува со свој прилог во креирањето на најголемата енциклопедија за настава по англиски јазик - *TESOL Encyclopedia of English Language Teaching* во издание на John Wiley & Sons, Inc., САД. Во продолжение ги наведуваме објавените трудови со кратка евалуација за секој труд.

I. Научни книги/поглавја во научни книги (монографии)

- 1. Даскаловска, Н., Кузмановска, Д., Димова, В. (2019). Дополнителната настава - подготовка за поуспешно студирање.** Универзитет „Гоце Делчев“ -Штип, Република Северна Македонија. ISBN: 978-608-244-644-8.

Евалуација на трудот: Оваа книга произлезе од истражувањата кои беа реализирани во рамките на проектот „Дополнителната настава во функција на подобрување на знаењата на студентите на Филолошкиот факултет“ на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Република Северна Македонија, кој беше финансиран од средствата од Фондот за научноистражувачка работа при Универзитетот. Проектот се спроведе во периодот од септември 2017 до септември 2019 година. Поттик за реализација на проектот беше сознанието дека многу студенти кои се запишуваат на академски студии немаат доволно знаења и вештини за да можат успешно да ги започнат студиите и да напредуваат во стекнување на нови знаења и вештини. Учесници во проектот беа сите студенти запишани во прва година на Филолошкиот факултет. Во книгата се вклучени сите трудови кои произлегоа од овој проект, а кои беа презентирани на меѓународни конференции или објавени во меѓународни списанија.

- 2. Иванова, М., Даскаловска, Н. Димова, В., Кузмановска, Д. (2019). Обработка на литературни дела во наставата по македонски јазик.** Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Република Северна Македонија. ISBN: 978-608-244-645-5.

Евалуација на трудот: Оваа книга произлезе од реализацијата на проектот „Дополнителната настава во функција на подобрување на знаењата на студентите на Филолошкиот факултет“ на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Република Северна Македонија, кој беше финансиран од средствата од Фондот за научноистражувачка работа при Универзитетот. Книгата

содржи примери на користење на извадоци од литературни дела во наставата по македонски јазик со примена на јазични приоди кои го интегрираат учењето на јазикот и литературата со цел учениците да ги развиваат своите способности за интерпретација и донесување заклучоци за јазикот преку фокусирање на релациите помеѓу формите и значењата.

3. Кусевска, М., Ивановска, Б., **Даскаловска, Н.** (2017). *Прагматичка компетенција кај македонските изучувачи на англискиот и на германскиот јазик*. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Република Северна Македонија. ISBN: 978-608-244-412-3.

Евалуација на трудот: Оваа книга е резултат на истражувањата спроведени во рамките на проектот „Улогата на експлицитните инструкции за стекнување прагматичка компетенција при учењето англиски и германски јазик“ на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Република Македонија, кој се одвиваше во периодот од јануари 2015 до декември 2016 година. Идејата за овој проект произлезе од потребата за добивање веродостојни податоци за способноста на изучувачите на англиски и германски јазик да комуницираат на јазиците што ги изучуваат, како и од потребата за изнаоѓање методи кои ќе им помогнат да ги подобрат нивните комуникациски компетенции.

4. **Daskalovska, Nina** (2018). *Historical Perspectives on Teaching Speaking*. In John I. Liontas (Ed.), *TESOL Encyclopedia of English Language Teaching*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Евалуација на трудот: Постојат многу причини за учење странски јазици, но за поголемиот број ученици развивањето на вештината на зборување е основна. Комуникативните приоди кои се појавија во 70-тите години ја потенцираат важноста на развивање на комуникативната вештина на учениците. Иако и други методи се обидувале на влијаат на развојот на вештината на зборување, нивните принципи или техники не овозможувале создавање на течни говорители на целниот јазик. Во ова поглавје се дава преглед за местото и начинот на поучување на вештината зборување од почетоките до денес и се дискутира за ефикасноста на комуникативните приоди во развивањето на комуникативната компетенција на изучувачите на странски јазици.

5. **Daskalovska, Nina** (2018). *Extensive Reading and Vocabulary Acquisition*. In: Joseph Ponniah & Sathyaraj Venkatesan (Eds.), *The Idea and Practice of Reading*. Springer, Singapore, pp. 25-40. ISBN 978-981-10-8571-0

Евалуација на трудот: Еден од најважните аспекти на учење странски јазик е усвојување на вокабулар. Многу научници се согласуваат дека и покрај тоа што директната настава може да придонесе за учење на вокабулар, најголемиот дел од растот на вокабуларот се случува додека учениците се изложени на целниот јазик. Бидејќи многу студиите покажале дека опсегот на вокабуларот во говорниот јазик е многу помал од оној во пишаните текстови, се верува дека главниот фактор што влијае на развојот на вокабуларот е количината на текстови што ги читаат учениците. Голем број студии покажале дека учениците на странски јазик можат да усвојат вокабулар преку читање и дека програмите за учење јазик кои вклучуваат екстензивно читање се поефикасни отколку само експлицитното учење на вокабуларот преку деконтекстуализирани вежби. Затоа, наставата по јазик треба да вклучува експлицитно учење на вокабулар, како и стратегии за учење на вокабулар и стратегии за читање, но исто така треба да обезбеди можности за инцидентно учење вокабулар преку екстензивно читање, бидејќи тоа е еден од најдобрите начини за развој на знаењето за вокабуларот и вештината на читање. Поголавјето ја разгледува важноста на екстензивното читање за развојот на јазикот со фокус на усвојувањето на вокабулар и вклучува студии за ефектите од читањето врз усвојувањето на вокабуларот. Последниот дел е посветен на карактеристиките на успешните програми за екстензивно читање, изборот на материјали за читање и импликациите за наставата.

II. Трудovi со оригинални научни резултати објавени во научни списанија опфатени во СЦИ.

6. **Daskalovska, Nina** (2015) *Corpus-based versus traditional learning of collocations. Computer Assisted Language Learning*, 28 (2). pp. 130-144. (IF=2.642)

Евалуација на трудот: Еден од аспектите на знаење на зборовите е колокацијата, односно со кои други зборови вообичаено се користи дадениот збор. Бидејќи знаењето на колокациите е суштинско за правилна и течна употреба на јазикот, учењето на колокациите треба да има централно место во учењето на вокабуларот. Постојат различни мислења за најдобрите начини на учење на колокациите. Во овој труд се истражува ефикасноста на активности базирани на корпуси за усвојување на колокациите глагол-прилог споредени со традиционални активности кои се застапени во учебниците за изучување на странски јазици. Резултатите покажуваат дека учесниците кои ги учеа колокациите со помош на корпуси стекнаа поголемо знаење и покажаа подобри резултати на сите делови од тестот.

7. **Daskalovska, Nina** (2016) Acquisition of three word knowledge aspects through reading. *The Journal of Educational Research*, 109 (1). pp. 68-80. ISSN 0022-0671. (IF=1.400)

Евалуација на трудот: Голем број студии покажаа дека изучувачите на странски јазици можат да учат вокабулар преку читање. Целта на ова истражување беше да се утврди: а) ефектот од читање на автентичен роман врз усвојувањето на три аспекти на знаење на зборовите: спелинг, значење и колокации; б) влијанието на читањето врз усвојувањето на делумно и целосно знаење за зборовите и в) врската помеѓу честотата на зборот и неговото усвојување. Резултатите покажаа значително подобрување и на трите аспекти на знаење на зборовите. Инструментите за мерење на знаењето на зборовите детектираа поголемо зголемување на делумното отколку целосното знаење на значењата и колокациите. Најголемо подобрување кај сите аспекти на знаење на зборовите беше постигнато кај зборовите кои се среќаваат помеѓу 11 и 20 пати во текстот. Сознанијата од истражувањето сугерираат дека вклучување на екстензивно читање во програмите за учење на странски јазици значително ќе придонесат за подобрување на знаењето на вокабуларот.

III. Трудови објавени во меѓународни научни списанија и во зборници од меѓународни научни конференции

8. **Kusevska, Marija and Ulanska, Tatjana and Ivanovska, Biljana and Daskalovska, Nina and Mitkovska, Liljana** (2015) Assessing Pragmatic Competence Of L2 Learners. *Journal of Foreign Language Teaching and Applied Linguistics* (J-FLTAL). pp. 149-158. ISSN 2303-5528

Евалуација на трудот: Целта на овој труд е истражување на компонентите на прагматичка компетенција кај изучувачите на странски јазици. Развивањето на прагматичката компетенција е предмет на многу трудови и публикации. Заедничката европска рамка за јазиците исто така го адресира ова прашање. Според неа, комуникативната компетенција ја сочинуваат лингвистичката, социо-лингвистичката и прагматичката компетенција. А прагматичката компетенција го вклучува знаењето на принципите според кои пораките се организираат, се користат за искажување на комуникативни функции и се подредуваат според интеракциски и трансакциски шеми. При одредувањето на прагматичката компетенција на изучувачите на странски јазици се соочуваме со две прашања: 1. кои компоненти на меѓујазикот на учениците треба да се мери, и 2. како да се мери. Во овој труд прво го дефинираме поимот меѓујазична прагматика. Потоа се осврнуваме на прашања поврзани со прагматичката компетенција и компонентите кои се важни за нејзиниот развој. На крај, дискутираме за инструментите и методите за тестирање на меѓујазичната прагматичка компетенција.

9. **Кулакова, М. и Даскаловска, Н.** (2015). Интегрирање на модерната технологија во наставата по англиски јазик. *Годишен зборник 2015 - Филолошки факултет, УГД - Штип*, 6 (1). pp. 239-252. ISSN 1857-7059.

Евалуација на трудот: Живееме во свет во кој технологијата е застапена во речиси секој аспект од животот. Ако технологијата е застапена во нашиот секојдневен живот тогаш е сосема нормално да биде застапена и во училищата. Правилното интегрирање на модерната технологијата во наставата по англиски јазик може да придонесе за позитивна промена и полесно постигнување на образовните цели. Затоа целта на овој труд е да се доловат начините преку кои модерната технологија ќе може успешно да се интегрира во наставата по англиски јазик. Модерната технологија може да е предизвик за многу наставници, но со нејзино успешно интегрирање предностите се многубројни. Во учењето и предавањето на јазик технологијата може да се користи за: доаѓање до информации од секаков вид особено за јазикот, изложување на јазикот, забава, пишување текстови, објавување на работата на учениците, комуницирање со други ученици, менаџирање и организирање на учењето итн.

10. **Батевска, М. и Даскаловска, Н.** (2015). За комплексноста на изучување нови зборови во наставата по странски јазици. *Годишен зборник 2015 - Филолошки факултет, УГД - Штип*, 6 (1). pp. 229-238. ISSN 1857-7059

Евалуација на трудот: За да можат успешно да комуницираат на кој било странски јазик, потребно е учениците да поседуваат определен фонд на зборови на тој јазик, т.е. определен вокабулар кој соодветствува на нивното јазично ниво во рамките на Заедничката европска референтна рамка за јазици. Токму ова е една од примарните цели на наставата по англиски јазик, да ги оспособи учениците за успешна комуникација на англиски јазик во различни ситуации, да ги поттикне учениците за понатамошно рецептивно и продуктивно користење на странскиот јазик и непрекинато збогатување на веќе постоечкиот лексички фонд. Па, одовде несомнено произлегува дека суштината на еден јазик е неговиот вокабулар, а успешното совладување на јазичните вештини: читање, слушање, зборување и пишување, кај учениците, е директна последица на постојано учење

и збогатување на нивниот фонд на зборови. Во овој труд се дефинираат термините „вокабулар“ и „збор“, се дава преглед на тоа што значи да се знае еден збор и кои аспекти на знаење на зборот ги опфаќа. Понатаму, ќе се разгледа како изучувањето на вокабуларот влијае врз целокупните јазични вештини. Поради комплексниот процес и аспекти на учење и поучување на вокабуларот на кој било странски јазик потребна е имплементација на систематски стратегии и методи како од страна на учениците, така и од страна на наставниците, нови, современи и збогатени методи кои ќе им помогнат на учениците полесно и долгорочно да го консолидираат потребниот вокабулар.

- 11.** Ivanovska, Biljana and **Daskalovska, Nina** and Kusevska, Marija and Ulanska, Tatjana (2015) Определување прагматичка компетенција кај изучувачите на англиски и германски јазик. *International Journal Scientific and Applicative papers: Knowledge*, 11/1. ISSN 1857-92

Евалуација на трудот: Целта на овој труд е да се анализираат компонентите што треба да се совладаат при усвојувањето на англискиот и на германскиот јазик како странски јазици. Овој труд дава преглед на првата фаза од нашиот истражувачки проект, насловен како „Улогата на експлицитните инструкции за стекнување прагматичка компетенција при учењето англиски и германски јазик“ (“The role of explicit instructions in developing pragmatic competence in learning English and German as a foreign language”) кој се изведува на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Се обидуваме да ја дефинираме прагматичката способност на студентите при изучувањето на странскиот јазик, потоа ги опишуваме инструментите што ги користиме за собирање на податоци, како и методот за нивна анализа. Во процесот на усвојување на странскиот јазик комуникацијата и прагматичката компетенција се многу тесно поврзани. За да можат успешно да комуницираат на странскиот јазик студентите мораат добро да ги познаваат не само јазикот, туку и културата. Ова претставува ново искуство за нив и бара соодветна подготовка и правилни насоки за усвојување на прагматичката компетенција.

- 12.** **Даскаловска, Нина** (2015) Улогата на фидбекот во подобрувањето на учењето и на успехот кај учениците. *International Journal - Scientific and Applicative Papers*, 5 (10/1). pp. 58-63. ISSN 1857-92

Евалуација на трудот: Успехот на учениците зависи од многу фактори. Еден од поважните фактори е фидбекот или повратната информација која учениците ја добиваат од наставникот за нивната работа. Но, видот на фидбекот и начинот на кој наставниците им даваат повратна информација на учениците игра голема улога врз процесот на учење и на постигањата на учениците. За да биде ефективен, освен информација за работата на учениците, фидбекот треба да содржи и насоки и сугестии за понатамошната работа и да ги поттикнува и да ги мотивира учениците да размислуваат за своето учење, да поставуваат цели за учење и да користат стратегии за постигнување на тие цели. Како составен дел на формативното оценување, фидбекот е од особена важност за подигање на стандардите на учење кај сите ученици. Затоа е неопходно наставниците да ги знаат карактеристиките на ефективниот фидбек и стратегиите за давање фидбек заради подобрување на учењето и на успехот кај учениците.

- 13.** Ivanovska, Biljana and Kusevska, Marija and **Daskalovska, Nina** (2016). The speech act of request and its expressions in German interlanguage of Macedonian learners. *Knowledge: International Journal Scientific Papers*, 12.1. pp. 371-377. ISSN 1857-92

Евалуација на трудот: Говорниот чин барање е директен илокуциски говорен чин чија цел е да се доведе соговорникот во ситуација во која тој треба да направи одредени промени на статусот или да изврши некое дејство. Кога сакаме да побараме нешто веднаш помислуваме на користење на императивната форма и барањето се смета за еден вид наредба. Но, освен со императивна форма, овој говорен чин може да се изрази и преку други лингвистички средства. Целта на овој труд е да се презентираат и дискутираат овие лингвистички средства придружени со примери добиени од македонски изучувачи на германскиот јазик.

- 14.** Ivanovska, Biljana and Kusevska, Marija and **Daskalovska, Nina** (2016). Assessing the pragmatic competence of Macedonian foreign language students. *Journal of Linguistics and Language Teaching*, 7 (2). ISSN 2190-4677

Евалуација на трудот: Целта на овој труд е да го претстави и анализира истражувањето за прагматичката компетенција и нејзините компоненти кај изучувачите на странски јазик. Описот на развојот на прагматичката компетенција кај изучувачите на странски јазици е истражуван и анализиран во многу трудови и публикации кои се занимаваат со меѓукултурна и меѓујазична прагматика. Во овој труд прво ја дефинираме привремената јазична прагматика. Потоа се повикуваме на проблемите поврзани со прагматските компетенции и компоненти, кои се релевантни за нивниот развој. Конечно, разговараме за инструментите и методите за тестирање на привремени прагматични јазични вештини.

15. Kusevska, Marija and Ivanovska, Biljana and **Daskalovska, Nina** and Ulanska, Tatjana (2016) Profiling Pragmatic Competence of Foreign Language Learners. *Romanian Journal of English Studies*, 13 (1). pp. 79-90. ISSN 2286-0428

Евалуација на трудот: Целта на овој труд е да се истражат компонентите кои треба да ги усвојат изучувачите на странски јазици за да ја развијат нивната прагматичка компетенција. Во овој труд се дава опис на првата фаза од проектот за развивање на прагматичка компетенција кај изучувачите на странски јазици на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Република Северна Македонија. Прво го дефинираме поимот прагматичка компетенција, потоа ги дискутираме инструментите за собирање на податоци и процедурите, и даваме сугестии за идни истражувања.

16. Кусевска, М., Ивановска, Б. и **Даскаловска, Н.** (2016) Говорот на изучувачите на англискиот јазик наспрема говорот на родените говорители. *Годишен зборник 2016 - Филолошки факултет, УГД - Штип*, 7 (1). pp. 7-16. ISSN 1857-7059

Евалуација на трудот: Предмет на истражување на овој труд е реализацијата на говорниот чин на приговарање кај родените говорители и кај македонските изучувачи на англискиот јазик. Се анализираат два аспекти на реализацијата на овој говорен чин: директноста во изразувањето и модификацијата на говорниот чин, внатрешна и надворешна. Анализата покажа дека родените говорители покажуваат преферентност кон конвенционално-индиректното формулирање на приговарањето, а македонските изучувачи кон директното. Беа забележани значајни разлики и во поглед на модификацијата на приговарањето. Овие разлики придонесуваат за различно јазично однесување на припадниците на овие две култури, што може да доведе до пречки во меѓукултурната комуникација.

17. Ивановска, Б., Кусевска, М. и **Даскаловска, Н.** (2016). Говорниот чин барање и модалноста како негова карактеристика во меѓујазикот на македонските изучувачи по странски јазик. *Прва меѓународна научна конференција (филологија, култура, образование). Зборник на трудови.* УГД, Штип, Р.Македонија . pp. 247-255.

Евалуација на трудот: Целта на овој труд е да се направи анализа и истражување на говорниот чин барање и да се опише модалноста како негова карактеристика кај студентите–изучувачи на германскиот јазик од Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Истражувањата се базираат на анализите и резултатите добиени од проектот „Улогата на експлицитните инструкции за анализа на прагматичките компетенции кај студентите по англиски и германски јазик како странски јазик“ („The role of explicit instruction in developing pragmatic competence in learning English and German as a foreign language“), проект што се изведува на Филолошкиот факултет во Штип. Проектот е инспириран од важноста на прагматичките знаења и компетенции, кои треба да ги владеат студентите по странски јазици и да им овозможат на студентите да комуницираат соодветно во јазикот цел и соодветно на тоа да дејствуваат и да општат на изучуваниот странски јазик. Постојат повеќе различни класификации на модалноста, но сите тие се однесуваат на оцената на говорителот и на содржината на исказот. Модалните глаголи и модалните зборови во поврзаност со наведениот говорен чин се разгледуваат како лексички показатели на модалноста. Го разгледуваме говорниот чин барање преку изразување на три различни типа барање: а) барање на информации, б) барање за извршување на некоја активност и в) барање на дозвола. Се даваат репрезентативни примери добиени од анализите спроведени кај студентите кои студираат странски јазик (германски), добиени преку тестот за дискурсна анализа, интервју или игра по улоги.

18. Ивановска, Б., Кусевска, М. и **Даскаловска, Н.** (2016). Говорниот чин барање и модификација на барањата. *International Journal Knowledge*, 14.1. pp. 397-400. ISSN 1857-92

Евалуација на трудот: Во овој труд се претставуваат истражувањата и резултатите од проектот насловен „Улогата на експлицитните инструкции за стекнување прагматичка компетенција при учењето англиски и германски јазик“ (The role of explicit instruction in developing pragmatic competence in learning English and German as a foreign language), проект кој се изведува на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, а кој се постави за истражување заради зголемениот интерес за прагматиката и прагматичките проучувања кај изучувачите на странски јазик (англиски и германски). Во центарот на истражувањата на овој труд се наоѓа говорниот чин барање, како и нашиот обид да се определат елементите од коишто се состои барањето, поткрепени со примери добиени од испитаници – студенти од Филолошкиот факултет од Штип. Анализите се насочуваат кон испитување на составните делови на овој говорен чин, како на пример: апел, помошни елементи за изразување на барањето, глава на говорниот чин, внатрешни модификатори, како и детален преглед на внатрешните и надворешните модификатори за да се увиди кои се најчесто употребувани елементи. Нашата анализа се насочува понатаму

кон испитување на синтаксичките ублажувачи и нивната функција кои се користат за изразување на говорниот чин барање, како и нивната специфичност во мајчиниот и во странскиот јазик. Испитувањата се потврдуваат со примери од тестот за дискурсна анализа (DCT), како и со примери добиени од инструментот за испитување и оценување прагматичка компетенција игра по улоги (role plays).

19. Ivanovska, Biljana and Kusevska, Marija and Daskalovska, Nina and Ulanska, Tatjana (2016). On the Reliability of Discourse Completion Tests in Measuring Pragmatic Competence in Foreign Language Learners. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research*, 25 (1). pp. 437-443. ISSN 2307-4531

Евалуација на трудот: Овој труд се фокусира на резултатите на истражувањето за начините на собирање на податоци за говорните чинови за мерење на прагматичката компетенција на изучувачите на германски и англиски јазик на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Република Северна Македонија. За истражувањето се користеше прашалник за пополнување на дискурс за споредување на говорните чинови барања, поплаки и извинувања преку тестирање на изучувачи на германски и англиски јазик. Целта е, врз основа на резултатите, да се утврди дали прашалникот за пополнување на дискурс е соодветен инструмент за мерење на прагматичката компетенција.

20. Daskalovska, Nina (2016) Patterns of word frequency used by Albanian and Turkish learners of English. *Hikmet, Journal of Scientific Research*, 27 (1). pp. 90-103. ISSN 1857-5935.

Евалуација на трудот: Корпусната лингвистика, која се појави како нова дисциплина во 80-тите, обезбеди алатки за подобар опис и анализа на јазиците. Развојот на таа дисциплина доведе до креирање на корпуси кои содржат текстови од изучувачи на англиски јазик со цел опишување на јазикот на изучувачите и идентификување на разликите помеѓу различни групи на ученици, како и разликите помеѓу изучувачи на англиски јазик и изворни говорители. Овие корпуси овозможува да се добијат повеќе сознанија за процесите вклучени во усвојување на јазикот и да се подобри начинот на учење и поучување. Во овој труд се презентира истражување со помош на корпус за користењето на најчестите зборови во англискиот јазик од страна албански и турски изучувачи. Резултатите покажуваат дека албанските и турските изучувачи на англискиот јазик помалку ги користат првите десет најчести зборови од вообичаено, а имаат преголема употреба на зборовите од групите од 30 до 100 најчести зборови. Друго сознание од истражувањето е дека учениците користат поопшти зборови и избегнуваат употреба на понијансирани зборови при пишувањето.

21. Daskalovska, Nina and Ivanovska, Biljana and Kusevska, Marija and Ulanska, Tatjana (2016). The Use of Request Strategies by EFL Learners. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 232. pp. 55-61. ISSN 1877-0428

Евалуација на трудот: Целта на овој труд е истражување на употребата на стратегиите за искажување барање кај изучувачите на англискиот јазик во Република Северна Македонија. Учесници во истражувањето беа изучувачи на англискиот јазик на средно ниво на јазична компетенција. Во истражувањето се користеа два инструменти за тестирање: играње по улоги и прашалник за пополнување на дискурс. Одговорите на учесниците беа анализирани врз основа на класификацијата на стратегиите за искажување барање предложена од Блум-Кулка и др. Анализата покажа дека најчесто употребувани стратегии и во формални и во неформални ситуации се стратегиите кои припаѓаат во групата на конвенционално индиректни стратегии.

22. Илиевска, Татјана и Даскаловска, Нина (2017). Инцидентно усвојување на нов вокабулар преку читање басни. *Palimpsest/ Палимпсест (меѓународно научно списание)*, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, год. II, бр. 3, стр. 245-254. ISSN 2545-3998

Евалуација на трудот: Многубројни студии покажуваат дека читањето на литературни текстови зазема значајно место во усвојувањето на нов вокабулар при процесот на изучување на странски јазик. Ова истражување е спроведено со цел да се истражи а) колку читањето и обработката на басни со јазичен приод може да придонесат за усвојување на вокабуларот на англискиот јазик и б) дали има разлика во квантитетот на усвоениот вокабулар преку читање и обработка на басни со оној усвоен преку изработка на традиционални вежби за вокабулар. Резултатите од истражувањето покажаа дека учениците кои на редовните часови читаа и разработуваа басни, и покрај тоа што имаа послаби резултати на преттестот, на посттестот покажаа многу повисоки резултати.

23. Daskalovska, Nina and Dimova, Violeta and Kuzmanovska, Dragana and Kirova, Snezana and Ivanova, Biljana and Ulanska, Tatjana and Tasevska, Marica and Hadzi-Nikolova, Adrijana (2017). The role of supplemental instruction in improving students' language

competence at the Faculty of Philology. *Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers*, 19.3 (14). pp. 185-191. ISSN 1857-923X

Евалуација на трудот: Фокусот на овој труд е проектот „Дополнителната настава како алатка за подобрување на јазичната компетенција на студентите на Филолошкиот факултет“. Студентите кои се запишуваат во прва година на студии на Филолошкиот факултет во Штип имаат различно ниво на јазична компетенција, така што студентите со пониско ниво на јазична компетенција се соочуваат со тешкотии при постигнувањето на целите на програмите по предметите Современ македонски/англиски/германски јазик. Целта на проектот е да се утврдат ефектите од дополнителната настава врз подобрувањето на јазичната компетенција на студентите.

24. Daskalovska, Nina and Ivanovska, Biljana and Kusevska, Marija (2017) Реализација на говорниот чин замолување кај изучувачи на англискиот јазик на различно ниво на јазична компетенција. *Knowledge in Practice*, 20 (6). pp. 2747-2753. ISSN 2545-4439

Евалуација на трудот: Успешната комуникација подразбира не само знаење на граматиката и вокабуларот на целиот јазик, туку и примена на комуникациските правила кои се базираат на принципот на учтивост. Овие комуникациски правила и принципи спаѓаат во доменот на прагматичката компетенција, која е дел од комуникативната компетенција. При усвојувањето на мајчиниот јазик, децата во текот на комуникацијата со луѓето околу нив ги усвојуваат и прагматичките правила на групата на која припаѓаат. За разлика од нив, кај изучувачите на странски јазик кои го учат јазикот во контекст во кој нема доволен инпут на целиот јазик и недостасуваат можности за комуникација, развојот на прагматичката компетенција не оди паралелно со развојот на граматичката компетенција. За жал, и во учебниците не се посветува доволно внимание на развивање на прагматичката компетенција. Истражувањето кое е предмет на овој труд е дел од проектот „Улогата на експлицитните инструкции за стекнување прагматичка компетенција при учењето англиски и германски јазик“ на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, чија цел беше да се утврди ефектот од експлицитно учење на говорните чинови на замолување, извинување и приговарање врз развојот на прагматичката компетенција кај студентите од катедрите за англиски и германски јазик. Ова истражување се фокусира на реализацијата на говорниот чин на замолување кај изучувачите на англиски јазик на три различни нивоа на јазична компетенција (Б1, Б2 и Ц1). Како инструмент за одредување на прагматичката компетенција на учесниците се користеше играње по улоги кој се состоеше од три ситуации: а) замолување упатено кон лице на повисока позиција, б) замолување упатено кон непознато лице, и в) замолување упатено кон пријател. Целите на истражувањето беа да се утврдат стратегиите за замолување кои ги користат учесниците во трите ситуации, да се идентификуваат внатрешните и надворешните модификации кои ги користат учесниците при реализацијата на говорниот чин на замолување и да се споредат кај трите групи учесници, како и да се утврди перспективата, односно дали замолувањето е насочено кон соговорникот или кон говорителот, или пак замолувањето е изразено од заедничка перспектива или безлично. Резултатите покажуваат разлики во однос на некои параметри и сличности кај други. Во однос на видот на стратегиите, кај учесниците со повисоко ниво на јазична компетенција се забележува поголем број на различни стратегии. Тие исто така користат повеќе внатрешни и надворешни модификатори. Што се однесува до перспективата, кај трите групи доминира замолување насочено кон соговорникот.

25. Dimova, Violeta and Daskalovska, Nina and Kuzmanovska, Dragana and Ivanova, Biljana (2017) Дополнителната настава прв чекор кон подобрување на јазичната компетенција на студентите на Филолошкиот факултет - идни наставници по македонски, англиски и германски јазик. *Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers*, 20.6. 2787 -2791. ISSN 1857-92.

Евалуација на трудот: Во овој труд ги анализираме резултатите од првите тестирања на студентите од прва година на катедрите по македонски, англиски и германски јазик, како првични показатели на претходно здобиените знаења на учениците од средното образование, а сега студенти на Филолошкиот факултет, во рамките на проектот „Дополнителната настава во функција на подобрување на знаењата на студентите на Филолошкиот факултет“.

26. Daskalovska, Nina (2018) Can Language Learners Develop Their Pragmatic Competence with Self-study Modules? *Ubiquitous Learning: An International Journal*, 11 (4). pp. 15-34. ISSN 1835-9795

Евалуација на трудот: Целта на ова истражување е да се утврдат ефектите од експлицитно учење на стратегиите за искажување барање преку користење на модули за самостојно учење. Учесници во истражувањето беа 52 македонски изучувачи на англискиот јазик на ниво Б2. Инструментот за мерење на знаењето на стратегиите пред и по третманот беше прашалникот за пополнување на дискурс кој се состоеше од шест сценарија. Третманот се состоеше од модули

за самостојно учење за развивање на прагматичката компетенција на студентите кои вклучуваа лекции, видеа, текстови и конверзации. Резултатите покажаа дека по третманот учесниците користеа поширок спектар на стратегии, повеќето од кои беа конвенционално индиректни стратегии. Тие го користеа маркерот за учтивост 'please' почесто по третманот. Исто така беше забележано зголемување во користење на внатрешна модификација на барањата преку употреба на лексички и синтаксички ублажувачи, додека употребата на надворешна модификација не покажа јасни тенденции.

27. Кусевска, М., Ивановска, Б. и Даскаловска, Н. (2018). Улогата на емпириските истражувања за развивање прагматичка компетенција кај изучувачите на странски јазици. *ФИЛКО - Зборник на трудови од Трета меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование*. pp. 321-328. ISSN 978-608-244-308-9

Евалуација на трудот: Предмет на ова истражување е говорниот чин на приговарање во меѓујазикот на македонските изучувачи на англискиот јазик. Тоа има за цел да го сврти вниманието кон две значајни работи во изучувањето на странските јазици. Прво, сметаме дека со засилувањето на глобализацијата и зголемувањето на комуникацијата меѓу луѓето од различни култури, се зголемува и потребата за вклучување на прагматиката во наставните програми. За жал, и покрај тоа што прагматичките компетенции како концепт се составен дел и на ЗЕРП, во наставата на нив воопшто не се обрнува внимание. Второ, овој труд ја илустрира нашата заложба наставните програми за изучувањето на странските јазици воопшто, и за развивањето на прагматичките компетенции посебно, да се изработуваат врз основа на емпириски истражувања спроведени со македонски изучувачи во македонски услови. Истражувањето беше направено во рамките на проектот „Улогата на експлицитните инструкции за стекнување прагматичка компетенција при учењето англиски и германски јазик“ кој се спроведува на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во него учествуваа 52 студенти на Катедрата по англиски јазик на Б2 ниво. Во првата фаза на проектот беше спроведен Тест за пополнување на дискурс кој се состоеше од пет ситуации со различни контекстуални карактеристики. Одговорите на изучувачите беа споредени со одговори на родени говорители за да се откријат разликите меѓу двете групи. Врз основа на ова беше составен силабус и е-модул за усвојување на говорниот чин на приговарање. Добиените резултати покажуваат дека емпириските истражувања во прагматиката на меѓујазикот може да им дадат значајни насоки на наставниците за тоа што им е потребно на нивните студенти за подобрување на прагматичките компетенции. Клучни зборови: меѓујазик, прагматичка компетенција, говорни чинови, наставни програми, експлицитни инструкции.

28. Kusevska, Marija and Ivanovska, Biljana and Daskalovska, Nina (2018) Прагматички истражувања и наставата по странски јазици. *International Journal Knowledge*, 23 (5). pp. 1369-1374. ISSN 1857-923X

Евалуација на трудот: И покрај тоа што наставниците добиваат огромна помош од издавачите и од провајдерите на обуки за наставници, сепак има работи кои тие самите треба да ги направат. Во суштина, многу е важно тие самите да си поставуваат прашања од типот: Што знаат моите студенти? Со кои јазични проблеми се соочуваат? Зошто моите студенти на Б1, па дури и на Б2 ниво, ретко ги користат модалните глаголи could/ may/ might за кои сум сигурна дека ги знаат? Зошто во обичен разговор имаат проблем соодветно да одговорат на рутинските конверзациски изрази од типот It was nice talking to you? Зошто имаат проблем да прашаат дали единственото празно место во преполниот ресторан е слободно или да го побараат телефонот на лицето со кое штотуку се запознале? Денес станува речиси неопходно при барањето на одговорите на овие прашања професорите да се потпираат на резултатите на научните истражувања наместо да се потпираат на својата интуиција. Оттука, целта на овој труд е да го промовира користењето на емпириските прагматички истражувања во наставата по странски јазици и да даде конкретен пример како научните истражувања може да обезбедат доказ за тоа што изучувачите на странскиот јазик знаат, што треба уште да научат и како да го постигнат тоа. Според тоа, со овој труд сакаме: 1. да ја нагласиме потребата од проширување на научните истражувања во сите сфери на учењето на странските јазици во нашата земја; 2. да покажеме дека научните истражувања имаат практична примена; 3. да дадеме пример како научните истражувања може да се

инкорпорираат во наставата по странски јазици; и 4. да ги мотивираме наставниците да ги користат научните истражувања, па и самите да се занимаваат со истражување. Во еден од претходните наши трудови ја дискутираме употребата на резултатите на емпириските истражувања во прагматиката на меѓујазикот за креирање наставни планови. Во овој труд покажуваме како вака креираните програми може да се користат за составување лекции за совладување на откриените проблеми во областа на прагматиката. Прво, ги претставуваме резултатите од емпириските истражувања за развојот на прагматичката компетенција кај изучувачите на странски јазици добиени при реализацијата на проектот „Улогата на експлицитните инструкции за развивање прагматичка компетенција при учењето англиски и германски како странски јазици“ кој се одвива на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Република Македонија. По издвојувањето на оние форми за кои се потребни дополнителни активности, ги презентираме е-модулите кои ги составивме со цел да овозможат надминување на овие проблеми. На крај, ги презентираме идните активности на овој проект.

29. Kuzmanovska, Dragana and Kirova, Snezana and **Daskalovska, Nina** and Dimova, Violeta (2018). Greater degree of equivalence of phraseologisms from mother tongue as a fertile ground for studying them in a foreign language. *Conference Proceedings, 12th International Technology, Education and Development Conference*. pp. 7620-7623. ISSN 2340-1079

Евалуација на трудот: Фразеологизмите како специфични лексички конструкции се тешки за учење. Затоа, постоењето на делумно или целосно еквивалентни фразеологизми во мајчиниот и странскиот јазик се сметаат за повољна ситуација, односно колку е поголема еквиваленцијата на фразеологизми, толку полесно е за учениците да ги усвојат. Во овој труд се обидуваме да презентираме поконкретни објаснувања со примери во англискиот и германскиот јазик. Целта на трудот е да се потврди тезата дека степенот на еквиваленција на фразеологизми во мајчиниот и странскиот јазик го олеснува усвојувањето на странскиот јазик.

30. Kuzmanovska, Dragana and Kirova, Snezana and **Daskalovska, Nina** and Dimova, Violeta (2018). Developing Phraseological Competence in Foreign Language Learners. *Conference Proceedings, 12th International Technology, Education and Development Conference*. pp. 6687-6691. ISSN 2340-1079

Евалуација на трудот: Трудот е резултат на проектот „Дополнителна настава како алатка за подобрување на јазичните компетенции на студентите на Филолошкиот факултет“. Проектот е поделен во две фази што се спроведуваат во првиот и вториот семестар. Овој труд се однесува на дополнителната настава организирана во вториот семестар кога едната група го учи јазикот имплицитно преку употреба на литературни текстови во согласност со принципите на јазични пристапи за користење литература во училиштата за јазици. На почетокот на вториот семестар учесниците ќе бидат тестирани со цел да се утврди нивната фразеолошка компетенција, а на крајот на семестарот ќе има посттест за да се утврдат придобивките од овој пристап кон нивната јазична компетенција. Очекуваме дека резултатите ќе ја потврдат нашата теза дека развивањето на фразеолошката компетенција на студентите е од големо значење за подобрување на нивната целокупна јазична компетенција.

31. Milena, Gavrilova and **Daskalovska, Nina** (2018) Individual Learner Differences and Different Learning Styles. *Palimpsest International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research*, III (5). pp. 293-303. ISSN 2545-3998.

Евалуација на трудот: Истражувањата сè уште не можат да дадат одговор на прашањата: Дали учениците треба да поседуваат природна надареност или лингвистичка интелигенција за да учат странски јазици успешно? До кој степен влијаат мотивацијата и личноста на ученикот во процесот на усвојување на странскиот јазик? Дали децата се поуспешни во учењето на странски јазици од возрасните? Имајќи ги предвид овие прашања ќе се обидеме да дадеме краток преглед на компонентите кои го сочинуваат поимот индивидуални разлики помеѓу учениците, и нивното влијание врз успехот на учениците.

32. Hadzi-Nikolova, Adrijana and **Daskalovska, Nina** (2018). Reading Strategies in English Language Instruction. *Palimpsest International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research*, III (5). pp. 269-280. ISSN 2545-3998

Евалуација на трудот: За да бидеме во чекор со модерното општество, од огромна улога се промените во образовниот процес, во наставните планови и програми. Освен тоа, сведоци сме на бројни промени како во основните така и во средните училишта. Наставата по англиски јазик е особено значајна, бидејќи англискиот јазик е основата на новото време. Од таа причина, наставата по англиски јазик постојано се усовршува. Учениците веќе не се пасивни набљудувачи, туку активни учесници во реализацијата на наставната активност. Англискиот јазик се учи преку совладување на четирите јазични вештини: читање, слушање, пишување и зборување. Во овој труд се дава осврт на вештината читање која е особено значајна за успешно разбирање на стручната литература што во најголем дел е на англиски јазик, но и на литература што се чита за задоволство. Затоа е неопходно оваа вештина да се активира во раните училишни години. Притоа, стратегиите за читање кои се поделени на глобални стратегии, стратегии за решавање на проблеми и стратегии за поддршка играат огромна улога. Во овој труд се става акцент на досегашните теории и мислења во врска со важноста на овие стратегии, како и на некои истражувања направени во оваа област. Притоа се зема предвид кои стратегии учениците свесно ги применуваат, а кои ги запоставуваат. Оттука, клучна улога имаат наставниците чија задача е оспособување на учениците за успешно владеење на вештината читање и критичко размислување.

33. Ивановска, Б., Кусевска, М. и **Даскаловска, Н.** (2019). Меѓукултурни прагматички истражувања и прагматиката на меѓујазикот и нивно поврзување со практиката. *Годишен зборник 2011 - Филолошки факултет, УГД - Штип*, 10 (13). pp. 33-39. ISSN 1857-7059.

Евалуација на трудот: Во овој труд се дава преглед на проектот насловен како „Развивање на меѓукултурните прагматички истражувања и истражувањата на прагматиката на меѓујазикот и нивно поврзување со практиката“, што е пријавен и одобрен од Фондот за научноистражувачката работа при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Проектот се состои од теоретски дел и од емпириски дел, каде се предвидени практични истражувања за говорните чиновни и за меѓукултурните прагматички истражувања. Во моментот, проектот се наоѓа во својата почетна фаза на изработка и во овој труд се претставува значењето на теоретските поставки на прагматиката на меѓујазикот и нивното поврзување со практиката.

34. **Daskalovska, Nina** and Ulanska, Tatjana and Hadzi-Nikolova, Adrijana (2019) The Effects of Explicit Supplemental Instruction on Students' Language Competence. *Knowledge – International Journal*, 30 (5). pp. 1151-1156. ISSN 2545 – 4439.

Евалуација на трудот: Во овој труд се презентирани првичните резултати од проектот „Дополнителна настава како алатка за подобрување на јазичните компетенции на студентите на Филолошкиот факултет“. Проектот започна во 2017 година на Филолошкиот факултет во Штип со главна цел да ги утврди ефектите на дополнителната настава врз подобрувањето на јазичната компетенција на студентите. Врз основа на резултатите од тестот со кој се утврди нивното ниво на јазична компетентност, учесниците беа поделени во две групи - А и Б. Дополнителната настава во првиот семестар беше спроведена со групата А, која беше експериментална група, користејќи експлицитни методи на настава, додека групата Б беше контролна група. Резултатите од експерименталната група покажаа дека постои значителна разлика помеѓу преттестот и посттестот, особено во делот за пишување, додека резултатите на контролната група не покажаа статистички значајна разлика.

35. Hadzi-Nikolova, Adrijana and **Daskalovska, Nina** and Tasevska, Marica (2019) Стратегии за читање пред, за време и после читањето. *Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers*, 30 (5). pp. 1107-1112. ISSN 2545-4439

Евалуација на трудот: Живееме во еден современ и информиран свет, свет на постојан напредок и усовршување, па треба да се движиме во согласност со промените. Промените во образовните процеси се одразуваат и на наставата по англиски како

странски јазик. Главна цел на усвојувањето на англискиот јазик денес е развивање на комуникативна компетенција преку активирање на четирите јазични вештини, една од кои е читањето. За да бидат успешни, учениците треба да се обучат да бидат самостојни и стратешки читатели, да знаат да ги искористат предностите што може да се добијат со владеењето на вештината читање. Со постојано вклучување на стратегиите за читање на училишниот час по англиски јазик, резултатите ќе бидат долгорочни за самите ученици. Овде ќе ставиме акцент на стратегиите што се применуваат пред, за време и после читање на текстот кои наставниците треба успешно да ги пренесат на учениците. Значи, промените треба да настанат од самите наставници, што на крај ќе резултира во подобри и поуспешни ученици. Клучни зборови: стратегии, трифазен процес, наставници, ученици.

36. Daskalovska, Nina (2019). The Importance of Cooperative Language Learning. *The 2019 IAI Academic Conference Proceedings*. ISSN ISSN 2671-3179.

Евалуација на трудот: Учењето на странски јазици не е лесна задача. За да реализираат успешна настава, наставниците треба да земат предвид многу фактори кои се важни за процесот на учење и да знаат различни методи и приоди кои може да се применат во наставата. Ако ја анализираме наставата по странски јазици од почетоките до сега, ќе видиме дека во различни периоди доминирале различни методи чија цел била пронаоѓање на најдобрите начини на учење. Иако голем број од тие методи се критикувани поради фокус на еден аспект и запоставување на друг аспект, сепак сите тие имаат нешто позитивно што не можеме да го игнорираме. Целта на овој труд е презентирање на карактеристиките и предностите на Кооперативното учење на јазици кое припаѓа на комуникативните приоди.

37. Daskalovska, Nina and Hadzi-Nikolova, Adrijana (2020) Teacher Roles in Foreign Language Instruction. *Knowledge - International Journal, Scientific Papers*, 41 (2). pp. 371-376. ISSN 2545-4439.

Евалуација на трудот: Главните учесници во процесот на учење и поучување се наставникот и учениците. Тие се еднакви партнери во овој процес бидејќи успехот и ефективноста на учењето и поучувањето не зависат само од наставникот. Иако наставникот е тој кој ги планира и организира часовите и ги мотивира и поттикнува учениците да учат за да го усвојат потребното знаење и да ги развијат потребните компетенции за да можат да го користат јазикот надвор од училиницата, учениците не може да бидат пасивни приматели на информациите пренесени од наставникот. Напротив, тие треба да се вклучени активно, да преземаат иницијатива и да бидат одговорни за своето учење. Во таква атмосфера на активна вклученост, учество и соработка, наставникот и учениците може да имаат многу различни улоги. Овие улоги зависат од контекстот на учење, верувањата на наставниците и учениците, нивните очекувања, итн. Овој труд се фокусира на улогите на наставникот во наставата по странски јазици.

38. Hadzi-Nikolova, Adrijana and Daskalovska, Nina (2020) The Role of Metacognition in Developing Reading Skills. *Knowledge - International Journal, Scientific Papers*, 41 (2). 415 -420. ISSN 2545-4439

Евалуација на трудот: Во наставата по странски јазик, наставникот е соочен со бројни предизвици, меѓу кои и развивање на вештината читање. Низ литературата поврзана со вештината читање постојано се среќаваме со поимите когнитивност и метакогнитивност. Додека когнитивноста е нашето свесно размислување, метакогнитивноста е „когнитивност за когнитивноста“, односно размислување за сопственото размислување. Во однос на процесот на читање, метакогнитивноста го опфаќа знаењето и регулирањето на стратегиите за читање од страна на учениците. Метакогнитивните стратегии за учење се поврзани со размислување за процесот на учење, планирање на учењето, набљудување на разбирањето додека се случува и оценување на самиот себе кога се завршува со процесот на учење. Од друга страна, когнитивните стратегии се подиректно поврзани со задачата за учење и вклучуваат директна манипулација и трансформација на материјалот за учење. Во овој труд ќе ставиме акцент на поимот метакогнитивност како и на неговиот историски развој. Исто така ќе се фокусираме на аспектите на метакогнитивноста и компонентите кои го сочинуваат тој процес, со посебен фокус на улогата на метакогнитивноста во процесот на читањето и развивањето на вештините на читање.

39. Даскаловска, Нина (2020). Приоди и активности за интегрирање на вокабуларот во наставата. *Palimpsest/ Палимпсест (меѓународно научно списание)*, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, год. V, бр. 9, стр. 225-238. ISSN: 2545-3998.

Евалуација на трудот: Усвојувањето на голем број зборови кои се неопходни за користење на јазикот во разновидни ситуации е една од најголемите пречки со која се соочуваат учениците при учењето на странски јазик. Од друга страна, вокабуларот е клучната компонента на севкупната комуникативна компетенција. Истражувањата покажуваат дека учениците треба да знаат најмалку 3.000 зборовни семејства за да можат успешно да го користат јазикот и да читаат автентични текстови со разбирање. Ова води до заклучокот дека на учењето на вокабуларот треба да му се пристапи на организиран и принципиелен начин, земајќи ги предвид сознанијата и резултатите од истражувањата на полето на усвојувањето на вокабуларот. Предмет на овој труд се природите и активностите кои може да се користат во наставата за да се овозможи успешно усвојување на вокабуларот на странскиот јазик.

40. Даскаловска, Нина (2020). Теорија на шема. *Годишен зборник на Филолошки факултет*, год. XI, бр. 15, стр. 9-15. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“. ISSN: 1857-7059.

Евалуација на трудот: Развивањето на вештината на читање е една од поважните цели при изучување на странски јазици. Но, иако читањето, заедно со слушањето, спаѓаат во рецептивните вештини, не може да се каже дека читањето е пасивна активност бидејќи читањето со разбирање вклучува многу когнитивни процеси како што се сфаќање на главната идеја во текстот, идентификување на структурата на текстот, активирање на претходното знаење и негово поврзување со новите информации, правење претпоставки за содржината на текстот и слично. Процесите на читање најчесто се објаснуваат со моделите на читање, како што се „bottom-up“, „top-down“ и интерактивните модели. Но, кога зборуваме за моделите на читање, потребно е да ја споменеме и теоријата на шема која е предмет на овој труд и со која, исто така, се објаснува процесот на читање.

IV. Учество на меѓународни научни конференции

41. 7th International Scientific Conference: Knowledge – Capital of the Future. Topic: Knowledge for Capabilities and Skills. Bansko, Bulgaria, 4-6 December, 2015. Paper: *Assessing pragmatic competence of English and German language students.*
42. 8th International Scientific Conference: Knowledge – Capital of the Future. Topic: Knowledge without Borders. Bansko, Bulgaria, 8-10 April, 2016. Paper: *The speech act of requests and its expressions in German interlanguage of Macedonian learners.*
43. Прва меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование ФИЛКО, 18-19 март 2016, Штип, Република Северна Македонија. Труд: *Говорниот чин барање и модалноста како негова карактеристика во меѓујазикот на македонските изучувачи по странски јазик.*
44. 10th International Scientific Conference: The Power of Knowledge. 7-9 October, 2016, Agia Triada, Greece. Paper: *The speech act of requests and the modification of requests.*
45. 14th International Scientific Conference – The Power of Knowledge, 29 September – 1 October, 2017, Agia Triada, Greece. Paper: *The role of supplemental instruction in improving students' language competence at the Faculty of Philology.*
46. 15th International Scientific Conference – The Power of Knowledge, 17 – 18 December, 2017, Bansko, Bulgaria. Paper: *Реализација на говорниот чин замолување кај изучувачи на англискиот јазик на различно ниво на јазична компетенција.*
47. Трета меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование ФИЛКО, април 2018, Штип, Република Северна Македонија. Труд: *Улогата на емпириските истражувања за развивање прагматичка компетенција кај изучувачите на странски јазици.*
48. 17th International Scientific Conference – The Power of Knowledge, 24-25 May, 2018, Budva, Montenegro. Paper: *Research in pragmatics and foreign language teaching*

49. 12th International Technology, Education and Development Conference, 5-7 March, 2018, Valencia, Spain. Paper: *Greater degree of equivalence of phraseologisms from mother tongue as a fertile ground for studying them in a foreign language.*
50. IAI International Academic Conference, 18 June, 2019, Barcelona, Spain. Paper: *The Importance of Cooperative Learning.*
51. 20th International Scientific Conference – Knowledge without Borders, 29-30 March, 2019, Vrnjacka Banja, Serbia. Paper: *The effects of explicit supplemental instruction on students' language competence.*
52. 27th International Scientific Conference – Knowledge for Sustainability, 21-23 August, 2020, Ohrid, Republic of North Macedonia. Paper: *Teacher roles in foreign language instruction.*

V. Рецензии на учебници, скрипти, книги и научни трудови во домашни и меѓународни списанија и зборници, и научни трудови опфатени со СЦИ

Во периодот од 2016 до 2020 година кандидатката д-р Нина Даскаловска има напишано голем број рецензии за учебници, скрипти, книги и научни трудови во домашни и меѓународни списанија и зборници. Особено треба да се истакнат големиот број рецензии за списанија со фактор на влијание. Во продолжение ќе ги споменеме поважните:

53. Рецензии на научни трудови во списанија со фактор на влијание:
- Computer Assisted Language Learning, IF = 2.642 (13 рецензии)
  - Language Learning and Technology, IF = 2.571 (3 рецензии)
  - Educational Technology and Society, IF = 2.086 (2 рецензии)
  - PLOS ONE, IF = 2.740 (1 рецензија)
  - The Asia-Pacific Education Researcher, IF = 1.120 (1 рецензија)
  - International Journal of Lexicography, IF = 1.107 (2 рецензии)
  - British Journal of Educational Technology, IF = 2.951 (2 рецензии)
54. Рецензии на книги/поглавја во книга:
- Reynolds, B.L., & Teng, M.F. (2019). *English Literacy Instruction for Chinese Speakers*. Singapore: Palgrave Macmillan. ISBN: 978-981-13-6652-9.
  - Siyanova-Chanturia, A., & Pellicer-Sánchez, A. (Eds.). (2018). *Understanding formulaic language: A second language acquisition perspective*. London, New York: Routledge.
  - Стојановиќ, Б., Мишиќ, Д. (2018). *Дечји светови у књигама – могуќности тумачења*, Врање: Педагошки факултет Врање.

3. Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Кандидатката вонреден проф. д-р Нина Даскаловска беше избрана за раководител на Катедрата за англиски јазик и книжевност во мај 2012 г. и сè уште ја извршува таа функција. Таа беше активно вклучена во сите аспекти на работата на Катедрата, меѓу кои и креирањето на студските програми за прв и втор циклус. Исто така, таа беше активно вклучена како истражувач во повеќе научноистражувачки проекти, како и во работата на бројни тела и комисии со што даде значителен придонес во функционирањето и унапредувањето на организациско-развојната дејност на Филолошкиот факултет во Штип. Во 2019 година кандидатката објави рецензиран учебник со наслов „English Language Teaching Methods and Approaches” кој ќе им помогне на студентите во успешно совладување на материјата по предметот Методика на наставата по англиски јазик 1 во 5 семестар.

VI. Рецензиран универзитетски учебник

55. **Daskalovska, Nina** (2019). *English Language Teaching Methods and Approaches*. Goce Delcev University, Stip, Republic of North Macedonia. ISBN 978-608-244-628-8

Евалуација на трудот: Целта на овој учебник и да се презентираат и објаснат најистакнатите теории за усвојување на мајчин и странски јазик, како и најважните методи и приоди кои ги воделе наставниците уште од почетокот на изучувањето на странски јазици. Учебникот е поделен на четири дела. Првиот дел е посветен на теориите на усвојување на мајчин и странски јазици. Вториот дел ги вклучува првите методи кои

се користеле во наставата по странски јазици, како што се *граматичко-преведувачкиот метод, директниот метод и аудиолинг-валниот метод*. Третиот дел се фокусира на антернативните методи во кои влегуваат *тотален физички одговор, тивкиот начин, сугестопедија и учење на јазикот во заедница*. Последниот дел е посветен на современите методи и приоди кои влегуваат под заедничкиот термин комуникативни приоди и овде се вклучени *комуникативно учење на јазикот, учење на јазикот со помош на задачи, природниот природ и кооперативно учење на јазикот*.

VII. Учество во научни проекти

56. Даскаловска Нина – главен истражувач (2016). Научноистражувачки проект „Стекнување и развивање на преведувачко-толкувачките компетенции кај студентите на насоката за преведување и толкување преку примена на најновите транслатолошки достигнувања и технологии“. Раководител и главен истражувач на проектот е кандидатката вонреден проф. д-р Нина Даскаловска.

Евалуација на проектот: Предмет на истражување на проектот се придобивките од примената на најновите транслатолошки достигнувања и технологии за студентите – идни преведувачи и толкувачи. Цел на проектот е стекнување и развивање на преведувачко-толкувачките компетенции кај студентите на насоката за преведување и толкување во поглед на: копјутерски-потпомогнатото преведување, конференциското толкување, судското преведување и преводот на книжевни текстови. Целна група: студентите на групите за преведување и толкување од сите групи застапени на Филолошкиот факултет во Штип.

57. Даскаловска Нина – главен истражувач (2017). Научноистражувачки проект „Дополнителната настава во функција на подобрување на знаењата на студентите на Филолошкиот факултет“. Раководител и главен истражувач на проектот е кандидатката вонреден проф. д-р Нина Даскаловска.

Евалуација на проектот: Предмет на истражување на овој проект е улогата на дополнителната настава во подобрување на знаењето и развивањето на јазичните компетенции по македонски, англиски и германски јазик кај студентите од прва година на Филолошкиот факултет во Штип. Учесници во проектот се сите студенти запишани во прва година на катедрите за македонски, англиски и германски јазик во академската 2017/2018 година. Овој проект има две главни цели: 1. Да го истражи влијанието на дополнителната настава врз подобрување на знаењето и зголемување на јазичната компетенција на студентите од прва година на Филолошкиот факултет. 2. Да ја утврди разликата помеѓу експлицитното и имплицитното учење на јазикот, односно помеѓу учење на јазикот преку експлицитен фокус на формата и усвојување на јазикот преку читање и анализа на литературни текстови.

58. Даскаловска Нина – истражувач (2018). Научноистражувачки проект „Евалуација на наставата по јазик и книжевност во високото образование“. Раководител и главен истражувач на проектот е проф. д-р Виолета Димова, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Евалуација на проектот: Предмет на истражување на овој проект се можностите за евалуација на наставниот процес во високото образование, во наставата по јазик и книжевност. Се истражуваат различни видови евалуациски постапки со цел да се утврди остварливоста на целите и задачите на наставата и учењето кои се трансформираат во квалитативни и квантитативни промени во развојот на студентите. Евалуацијата се одвива и во самиот процес на учењето, како и на крајот, како завршна фаза во процесот на наставата, односно се спроведе формативно и сумативно оценување на постигнувањата и на студентите и на нивните наставници. Со евалуација на наставата се следи и процесот на реализација на новите курсеви по одделни студиски програми, а од студентите се добиваат непосредни информации за тоа што навистина мислат за самиот курс. Повратните информации за наставниот процес се добиваат со собирање податоци од страна на студентите и колегите наставници, а евалуацијата се спроведува со помош на евалуациски ливчиња, анкети, структурирана групна дебата или по пат на e-mail прашалник. Проектот

се спроведува со студентите на Филолошкиот факултет од втора, трета и четврта година на студии, како и со дел од професорите што им предаваат на овие студенти, и тоа не само задолжителни, туку и изборни предмети и курсеви.

59. Даскаловска Нина – истражувач (2018). Научноистражувачки проект „Развивање на меѓукултурните прагматички истражувања и истражувањата на прагматиката на меѓујазикот и нивно поврзување со практиката“. Раководител и главен истражувач на проектот е проф. д-р Марија Кусевска, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Евалуација на проектот: Истражувањата предвидени со овој проект се од областа на меѓукултурната прагматика и прагматиката на меѓујазикот на изучувачите на странски јазици (англиски, германски, македонски и турски). Истражувањата ќе бидат направени во вид на компаративни студии насочени кон анализа на принципите на комуникација во посебните културни средини кои се предмет на изучување, вклучувајќи ја и македонската средина, како и во средини во кои припадници од различни култури и јазици комуницираат на еден заеднички јазик (*lingua franca*). Посебено ќе се истражуваат и комуникациските способности на македонските изучувачи на англискиот, германскиот и турскиот јазик. Бројот на овој вид студии во Македонија е многу мал и постои потреба од нивно зголемување и од развивање нови методи за собирање истражувачки материјал и негова обработка. Во согласност со претходно изнесеното, целите на овој проект се следните: 1. зголемување на базата на меѓукултурни и интеркултурни прагматички проучувања и проучувања на прагматиката на меѓујазикот на изучувачите на странски јазици 2. развивање современи методи за собирање и анализирање на јазичниот материјал; 3. поврзување на прагматичките истражување со практичните потреби во општеството. Прагматичките истражувања се многу значајни за јазичното образование, креирањето курикулуми, како и за сите учесници во интеркултурната комуникација. Собраниот материјал ќе се искористи како почетна база за креирање споредбени јазични корпуси кои ќе може понатаму да се надградува и да се прошируваат со други јазици. Јазичните истражувања врз основа на корпуси е еден од најмодерните приоди на полето на лингвистиката. Кај нас тој приод сè уште не е развиен.

VIII. Учество во универзитетски и факултетски органи, тела, комисии и слично

Во текот на изборниот период кандидатката учествува во голем број активности, комисии и тела на Филолошкиот факултет:

- 60. Член на Наставно-научен совет** на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (Одлука бр. 1902-173/15 од 29.8.2017 година донесена на 159. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
- 61. Член на Институтот за јазици** на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (Одлука бр. 1906-19/5 од 26.9.2017 година донесена на 7. состанок на Институтот за јазици при Филолошкиот факултет во Штип);
- 62. Уредник** на меѓународното научно списание „Палимпсест“ (Одлука бр. 1902-158/32 од 24.11.2015 година донесена на 132. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип);
- 63. Член на Одбор за соработка и доверба со јавноста** (Одлука бр. 2402-38/38 од 22.1.2014 година донесена на 99. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
- 64. Член на Комисија за интервју** на кандидати пријавени на јавен конкурс на Филолошкиот факултет (Одлука донесена на 8.5.2017 на 155. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
- 65. Член на Комисија за проверка на постојните учебници** од македонски автори кои се користат на Филолошкиот факултет при УГД во Штип (Одлука бр. 1902-51/16 од 18.2.2016 година донесена на 136. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
- 66. Член на Конкурсна комисија за запишување на студенти од втор циклус** (Одлука бр. 1902-128/43 од 18.9.2019 година донесена на 198. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);

67. **Член на Комисија за изработка на елаборати** за студиските програми на прв циклус студии на Филолошкиот факултет (Одлука бр. 1902-48/14 од 10.2.2016 година донесена на 135. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
68. **Член на Конкурсна комисија за упис на студенти на втор циклус студии** на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ за учебната 2019/2020 година (Одлука бр. 1902-128/43 од 18.9.2019 година донесена на 198. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
69. **Член на изборна комисија за избор на декан** на Филолошкиот факултет на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (Одлука бр. 1902-98/4 од 12.6.2019 година донесена на 194. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
70. **Член на Комисија за нормативна и издавачка дејност** (Одлука бр. 0202-1018/7 од 25.9.2015; Одлука бр. 0202-753/2 од 28.10.2019 година донесена на 182. седница на Ректорската управа);
71. **Член на Рецензентска комисија за давање на стручно мислење за учебници** по англиски јазик (прв странски јазик) за IV година на средното четиригодишно образование (Одлука бр. 22-679/1 од 18.5.2018 донесена од Педагошката служба при Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија);
72. **Член на Комисија за одбрана на докторска дисертација** „Academic reading: A key ingredient for the development of academic writing“ од кандидатот Ms. J. Prysja на Националниот институт за технологија, Тиручирапали, Индија (National Institute of Technology, Tiruchirappalli);
73. **Член на Комисија за одбрана на докторска дисертација** „Имплицитно поучување на граматиката на италијанскиот јазик како странски преку имплементација на активности за обработка на иноут“ од кандидатот м-р Весна Коцева на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј, Скопје (Одлука бр. 10-463/5 од 23.5.2017 донесена од Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје);
74. **Член на Комисија за одбрана на докторска дисертација** „Optimizing Language Teaching and Learning Materials: A Different Approach to Advanced Language Teaching and Learning“ од кандидатот Јане Јованов на Филозофскиот факултет при Карловиот универзитет, Прага, Чешка;
75. **Член на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Обработка на басни со јазичен приод како извор на учење на вокабуларот по англиски јазик“ од кандидатката Татјана Илиевска (Одлука бр. 1902-43/59 од 29.1.2018 година донесена на 166. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
76. **Член (претседател) на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Контрастивна анализа на говорниот чин на приговарање во македонскиот и англискиот јазик“ од кандидатката Ана Горѓева Коцева (Одлука бр. 1902-173/6 од 29.8.2017 година донесена на 159. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
77. **Член на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Тестирање на вокабулар – практики, перцепции и предизвици“ од кандидатката Викторија Смилкова (Одлука бр. 1902-214/6 од 3.12.2018 година донесена на 184. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
78. **Член (претседател) на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Анализа на перифрастичните предикати do и take во англискиот јазик и на изразите соодветни на нив во македонскиот јазик“ од кандидатката Катерина Недеска (Одлука бр. 1902-229/21 од 19.12.2018 година донесена на 185. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
79. **Член (претседател) на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Анализа на говорните чинови во литературните дела и нивниот превод од англиски ја македонски јазик“ од кандидатката Слацана Зафировска (Одлука бр. 1902-90/7 од 29.5.2019 година донесена на 192. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);

80. **Член на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Индивидуалните разлики меѓу учениците и различни стилови на учење“ од кандидатката Милена Гаврилова (Одлука бр. 1902-69/16 од 2.4.2019 година донесена на 190. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
81. **Член (претседател) на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Употреба на присвојните конструкции во англискиот јазик и нивните преводни еквиваленти во македонскиот“ од кандидатката Памела Филиповска (Одлука бр. 1902-69/15 од 2.4.2019 година донесена на 190. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
82. **Член на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Методот на естетика на комуникација во наставата по македонски јазик и литература“ од кандидатката Лилјана Јовановска (Одлука бр. 1902-132/4 од 22.5.2018 година донесена на 173. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
83. **Член на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Влијанието на инстант пораките врз зборообразувањето во англискиот јазик и промените во динамиката на процесот на комуникација“ од кандидатката Драгана Љуботенска (Одлука бр. 1902-209/18 од 27.11.2018 година донесена на 183. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
84. **Член на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Употреба на стратегиите за читање кај учениците од основно и средно образование“ од кандидатката Адријана Хаџи-Николова (Одлука бр. 1902-209/15 од 27.11.2018 година донесена на 183. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
85. **Член на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Употреба на стратегиите за учење англиски како странски јазик кај учениците кои завршуваат основно и средно образование“ од кандидатката Катерина Сушинова (Одлука бр. 1902-147/16 од 12.6.2018 година донесена на 175. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
86. **Член на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Вештината зборување во учебниците по германски јазик како странски јазик и нејзината употреба во наставата“ од кандидатката Марица Тасевска (Одлука бр. 1902-199/10 од 17.10.2017 година донесена на 162. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
87. **Член (претседател) на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Усвојување на говорниот чин извикување од страна на македонските изучувачи на англискиот јазик“ од кандидатката Сандра Донева (Одлука бр. 1902-214/8 од 3.12.2018 година донесена на 184. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
88. **Член на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Имплементација на компјутерската технологија и интернетот во изучување на вокабуларот во наставата по англиски јазик: Ефикасност и влијание врз учениците во основните училишта“ од кандидатката Магдалена Батевска (Одлука бр. 1902-86/5 од 15.3.2017 година донесена на 153. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
89. **Член на Рецензентска комисија** за избор на наставник во сите наставно-стручни звања за наставно-научната област 64004 англистика на Филолошкиот факултет во Штип (Одлука бр. 1902-89/4 од 22.6.2020 година донесена на 211. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип);
90. **Член на Рецензентска комисија** за избор на наставник во сите звања за наставно-научните области методика на јазик и романистика на Филолошкиот факултет во Штип (Одлука бр. 1902-147/4 од 12.6.2018 година донесена на 175. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип);
91. **Член на Рецензентска комисија** за избор на соработник во звање асистент за наставно-научните области историја на книжевност на германските народи и англистика на Филолошкиот факултет во Штип (Одлука бр. 1902-151/3 од 25.6.2018

- година донесена на 176. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип);
- 92. Член на Рецензентска комисија** за избор на два наставника во наставно-стручно звање за наставно-научната област англистика на Филолошкиот факултет во Штип (Одлука бр. 1902-72/12 од 11.4.2016 година донесена на 140. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип);
- 93. Член на Рецензентска комисија** за избор на наставник во сите наставно-научни звања за наставно-научните области 64029 методика на настава по англиски јазик и 64004 Англистика на Факултетот за биотехнички науки Битола (Одлука бр. 02-702/11 од 10.7.2017 година);
- 94. Член на Рецензентска комисија** за избор на еден наставник во наставно-стручно звање лектор за наставно-научната област германистика на Филолошкиот факултет во Штип (Одлука бр. 1902-43/21 од 29.1.2018 година донесена од Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип);
- 95. Член на Рецензентска комисија** за избор на наставник во сите наставно-стручни звања за наставно-научната област 64004 англистика на Филолошкиот факултет во Штип (Одлука бр. 1902-229/5 од 19.12.2018 година донесена на 185. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип);
- 96. Член на Рецензентска комисија** за избор на наставник во сите наставно-стручни звања за наставно-научната област 64004 англистика на Филолошкиот факултет во Штип (Одлука бр. 1902-101/6 од 19.6.2019 година донесена на 195. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип);
- 97. Член на Рецензентска комисија** за избор на наставник во сите наставно-научни звања за наставно-научната област наука за книжевност и наука за јазик 64004 англистика на Филолошкиот факултет во Штип (Одлука бр. 1902-128/8 од 18.9.2019 година донесена на 198. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип);
- 98. Член на Рецензентска комисија** за избор на наставник во наставно-стручно звање виш лектор за наставно-научната област англистика на Филолошкиот факултет во Штип (Одлука бр. 1902-119/4 од 8.5.2017 година донесена од Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип);
- 99. Член на Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд** со наслов „Употреба на модалните глаголи во научни трудови на англиски и на македонски јазик“ од кандидатката Елена Арсовска (Одлука бр. 1902-120/12 од 9.9.2020 година донесена на 214. седница на ННС на Филолошкиот факултет во Штип);
- 100. Член на комисија за полагање на комисиски испити;**
- 101. Член на комисија за одбрана на дипломски трудови;**
- 102. Раководител на Катедра за англиски јазик и книжевност.**

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци и приложената документација и во согласност со Законот за високото образование, со Статутот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и со Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Комисијата со задоволство констатира дека кандидатката вонреден проф. д-р Нина Даскаловска во целост ги исполнува сите суштински и законски критериумите за избор во наставно-научно звање *редовен професор*.

Како што може да се види од наведените податоци, д-р Нина Даскаловска има големо наставно искуство, прво како наставник по англиски јазик во средно образование во период од 19 години, а потоа и во високото образование како помлад асистент, доцент и вонреден професор на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип во последните 12 години. За потребите на студентите има објавено две рецензирани скрипти, еден рецензиран практикум, а во последните пет години и универзитетски учебник и научни книги (монографии) од областите за кои се избира во високо звање. Кандидатката исто така има плодна научноистражувачка работа што се гледа од големиот број објавени трудови во меѓународни научни списанија и публикации, меѓу кои и два труда во списанија со фактор на влијание, била раководител и главен истражувач во два научноистражувачки проекти и истражувач уште во два научноистражувачки проекти, и учествувала во голем број меѓународни конференции. Кандидатката исто така била рецензент на голем број трудови објавени во списанија со фактор на влијание, како и на поглавја на книги објавени во странство. Не помалку важен е и нејзиниот придонес во унапредувањето на стручно-апликативната и организациско-развојната дејност на Филолошкиот факултет и на Универзитетот „Гоце Делчев“ преку активно учество во работата на бројни комисии, органи и тела. Сево ова покажува дека во периодот од декември 2015 година до денес кандидатката има реализирано голема активност и постигнато значајни резултати на полето на наставно-образовната (НО), научноистражувачката (НИ) и стручно-апликативната и организациско-развојната (САОР) дејност, при што може да се констатира дека таа далеку го надминува потребниот квантум за да биде избрана во наставно-научното звање *редовен професор*.

Имајќи ги предвид сите овие факти, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на **Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип** да го усвои овој извештај и кандидатката вонреден проф. д-р Нина Даскаловска да биде избрана за наставник во наставно-научното звање *редовен професор* за наставно-научните области англистика, методика на јазик и методика на литература на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и Одлуката да ја достави до Универзитетскиот сенат на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип за потврдување на изборот на д-р Нина Даскаловска во наставно-научно звање *редовен професор* за наставно-научните области англистика, методика на јазик и методика на литература.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Анжела Николовска, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Екатерина Бабамова, редовен професор, член, с.р.

Д-р Виолета Димова, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјавта		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Избор во звање помлад асистент (Договор за вработување бр. 0307-193/66 од 1.11.2008 година)	1	10			10
2.	Избор во звање доцент (Универзитетски билтен бр. 58 од 15.4.2011 година, Одлука бр. 2402-54/6 од 4.5.2011 година на ННС на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип)	1	30			30
3	Избор во звање вонреден професор (Универзитетски билтен бр. 161 од декември 2015 година, Одлука бр. 1902-41/5 од 18.1.2016 година на ННС на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип)	1	40			40
ВКУПНО			80			80
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Монографија или научна книга Труд под ред. бр. 1, 2, 3	3	10			30
2.	Дел од монографија или научна книга Труд под ред. бр. 4, 5			2	10	20
3.	Научен труд објавен во списание со ИФ (прв автор) Труд под ред. бр. 6, 7			2	15	30
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор) Труд под ред. бр. 12, 20, 21, 23, 24, 26, 34, 37, 39, 40	10	9			90
5.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (втор автор) Труд под ред. бр. 9, 10, 11, 22, 25, 31, 32, 35, 38	9	6			54

6.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (останати автори) Труд под ред. бр. 8, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 27, 28, 33	10	3			30
7.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир Труд под ред. бр. 17, 27, 29, 30, 36	5	3			15
8.	Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт во земјата и во странство (Во РСМ) ред. бр. 43, 47, 52 (Во странство) ред. бр. 41, 42, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 51	3	1,5	9	2	22,5
9.	Одбранета докторска теза	1	8			8
10.	Одбранет магистерски труд			1	4	4
11.	Раководител на научен проект Активност под ред. бр. 56, 57	2	4			8
12.	Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦА/ ЦА/ останати) Активност под ред. бр. 62	1	2			2
13.	Студиски престој во странство			1	8	8
10.	Рецензент на научен труд (СЦИ/ЦА/останати) Активност под ред. бр. 53, 54			27	2	54
	ВКУПНО					366,5
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Книга/учебник Труд под ред. бр. 55	1	10			10
2.	Учесник во научен проект (максимум во три проекти) Активност под ред.бр. 58, 59	2	5			10
3.	Елаборати и експертизи Активност под ред. бр. 67	1	2			2
4.	Шеф на институт/раководител на катедра Активност под ред. бр. 102	1	3			3
5.	Член на универзитетски и владини тела Активност под ред. бр. 70	1	5			5
6.	Член на факултетски орган, комисија Активност под ред. бр. 60, 61, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101	38	2			76
	ВКУПНО					106
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					552,5